T085 TKL 3 (53) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 76-Thứ Lớp Học

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI SAÙU: MOÄT NIEÄM ÑUÛ MUOÂN HAÏNH

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu tính cuûa heát thaûy phaùp laø khoâng coù sôû höõu, vaäy thì Boà-taùt thaáy lôïi ích gì maø vì chuùng sinh caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Vì heát thaûy phaùp tính voán khoâng coù sôû höõu neân Boà-taùt vì chuùng sinh maø caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì coù thuû ñaéc coù chaáp tröôùc thì khoù coù theå giaûi thoaùt. Nhöõng ngöôøi thuû ñaéc töôùng laø khoâng coù ñaïo, khoâng coù quaû, khoâng coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Ngöôøi khoâng coù thuû ñaéc töôùng thì coù ñaïo, coù quaû, coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? Phaät daïy: Khoâng coù sôû ñaéc töùc laø ñaïo, töùc laø quaû, töùc laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì phaùp tính Khoâng hö hoaïi. Neáu phaùp khoâng coù sôû ñaéc maø muoán ñaéc ñaïo, muoán ñaéc quaû, muoán ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laø muoán phaù hoaïi phaùp tính. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu phaùp khoâng coù sôû ñaéc töùc laø ñaïo, töùc laø quaû, töùc laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì côù sao laïi coù Boà-taùt töø sô ñòa cho ñeán ñòa thöù möôøi? Côù sao coù voâ sinh phaùp nhaãn? Côù sao coù quaû baùo ñöôïc thaàn thoâng? Côù sao coù quaû baùo ñöôïc boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä vaø ôû trong quaû baùo aáy coù theå thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät vaø cuùng döôøng chö Phaät y phuïc, uoáng aên, höông hoa, anh laïc, phoøng xaù, ñoà naèm, ñeøn ñuoác, caùc thöù caàn duøng nuoâi soáng cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, maø phöôùc ñöùc aáy khoâng döùt; cho ñeán sau khi vaøo Nieát- baøn, xaù lôïi ñöôïc caùc ñeä töû cuùng döôøng? Nhö vaäy beøn dieät taän heát? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Vì caùc phaùp khoâng coù töôùng sôû ñaéc neân Boà-taùt ñöôïc töø sô ñòa cho ñeán ñòa thöù möôøi, coù quaû baùo ñöôïc naêm thaàn thoâng, boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät; cuõng vì nhaân duyeân thieän caên neân coù theå laøm lôïi ích chuùng sinh cho ñeán xaù lôïi sau khi vaøo Nieát-baøn vaø ñöôïc caùc ñeä töû Phaät cuùng döôøng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp khoâng coù töôùng sôû ñaéc, vaäy caùc vieäc boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, trí tueä vaø caùc thaàn thoâng coù gì sai khaùc? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ khoâng thuû ñaéc töôùng boá thí, ngöôøi boá thí vaø ngöôøi thoï thí ñeàu khoâng theå coù ñöôïc maø haønh boá thí, khoâng theå coù ñöôïc giôùi maø trì giôùi, khoâng theå coù ñöôïc nhaãn maø haønh nhaãn, khoâng theå coù ñöôïc tinh taán maø haønh tinh taán, khoâng theå coù ñöôïc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 2 thieàn maø haønh thieàn, khoâng theå coù ñöôïc trí tueä maø haønh trí tueä, khoâng theå coù ñöôïc thaàn thoâng maø haønh thaàn thoâng, khoâng theå coù ñöôïc boán nieäm xöù maø haønh boán nieäm xöù, cho ñeán khoâng theå coù ñöôïc taùm phaàn thaùnh ñaïo maø haønh taùm phaàn thaùnh ñaïo, khoâng theå coù ñöôïc tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, khoâng theå coù ñöôïc chuùng sinh maø thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, khoâng theå coù ñöôïc quoác ñoä Phaät maø nghieâm tònh quoác ñoä Phaät, khoâng theå coù ñöôïc caùc Phaät phaùp maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neân haønh Baùt-nhaõ khoâng coù sôû ñaéc nhö vaäy. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ khoâng coù sôû ñaéc nhö vaäy, thì ma hoaëc ma trôøi khoâng theå phaù hoaïi. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ trong moät nieäm ñaày ñuû haønh saùu Ba-la-maät, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, ba moân giaûi thoaùt, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt coù boá thí gì ñeàu khoâng xa lìa Baùt-nhaõ; coù tu trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh ñeàu khoâng xa lìa Baùt-nhaõ; tu boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, boán nieäm xöù cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình ñeàu khoâng xa lìa Baùt-nhaõ. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt khoâng xa lìa Baùt-nhaõ maø trong moät nieäm ñaày ñuû haønh saùu Ba-la-maät cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình? Phaät daïy; Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ coù boá thí gì thì khoâng xa lìa Baùt- nhaõ, khoâng coù hai töôùng; khi trì giôùi cuõng khoâng coù hai töôùng; tu nhaãn nhuïc, tinh taán, vaøo thieàn ñònh cuõng khoâng coù hai töôùng cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình cuõng khoâng coù hai töôùng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt khi boá thí khoâng coù hai töôùng cho ñeán tu taùm möôi veû ñeïp tuøy hình cuõng khoâng coù hai töôùng? Phaät daïy: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ, muoán ñaày ñuû Thí Ba-la-maät, trong Thí Ba-la-maät thu nhieáp caùc Ba-la-maät khaùc vaø boán nieäm xöù, cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt khi boá thí maø thu nhieáp caùc phaùp voâ laäu? Phaät daïy: Neáu Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät truù ôû taâm voâ laäu maø boá thí, ôû trong taâm voâ laäu khoâng thaáy töôùng ai thí, ai nhaän thí, thí vaät gì. Vì taâm voâ töôùng, voâ laäu döùt aùi, döùt xan tham aáy laø boá thí. Khi aáy khoâng thaáy boá thí cho ñeán khoâng thaáy Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà- taùt aáy do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø trì giôùi, khoâng thaáy giôùi aáy cho ñeán khoâng thaáy heát thaûy Phaät phaùp; do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø tinh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 3 taán, khoâng thaáy tinh taán aáy cho ñeán khoâng thaáy heát thaûy Phaät phaùp. Do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø vaøo thieàn ñònh, khoâng thaáy thieàn ñònh aáy cho ñeán khoâng thaáy heát thaûy Phaät phaùp. Do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø tu taäp trí tueä, khoâng thaáy trí

tueä aáy cho ñeán khoâng thaáy heát thaûy Phaät phaùp. Do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø tu boán nieäm xöù, khoâng thaáy boán nieäm xöù aáy cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp laø voâ töôùng, voâ taùc, thì laøm sao ñaày ñuû Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Laøm sao ñaày ñuû boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo? Laøm sao ñaày ñuû tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi? Laøm sao ñaày ñuû ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät do taâm voâ töôùng, taâm voâ laäu maø boá thí; caàn aên thì cho aên, cho ñeán caùc thöù caàn duøng hoaëc trong hoaëc ngoaøi, hoaëc caét xeû thaân mình, hoaëc quoác thaønh theâ töû boá thí cho chuùng sinh. Neáu coù ngöôøi ñeán noùi vôùi Boà-taùt raèng: Caàn gì phaûi boá thí? Khoâng coù ích gì. Vò Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ nghó raèng: Ngöôøi aáy ñi ñeán traùch maéng ta boá thí, ta troïn khoâng hoái haän, ta seõ sieâng haønh boá thí, khoâng neân khoâng cho. Boá thí roài chia seû cho chuùng sinh cuøng hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng thaáy töôùng, cuõng khoâng thaáy töôùng ai thí, ai nhaän, thí vaät gì, ai hoài höôùng, theá naøo laø hoài höôùng, hoài höôùng ñeán choã naøo. Nghóa laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, töôùng aáy ñeàu khoâng theå thaáy. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp do noäi khoâng neân khoâng, ngoaïi khoâng neân khoâng, noäi ngoaïi khoâng neân khoâng, khoâng khoâng, höõu vi khoâng, voâ vi khoâng, voâ thæ khoâng, taùn khoâng, chöùng khoâng, heát thaûy phaùp khoâng, töï töôùng khoâng neân khoâng. Quaùn nhö vaäy vaø nghó raèng: Ai hoài höôùng, hoài höôùng veà choã naøo, duøng phaùp gì hoài höôùng? AÁy goïi laø chính hoài höôùng. Baáy giôø Boà-taùt coù theå thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät, ñaày ñuû Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cho ñeán ba möôi baûy phaåm trôï ñaïo, tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Boà-taùt ñaày ñuû Thí Ba-la-maät nhö vaäy maø khoâng laõnh thoï quaû baùo theá gian; thí nhö trôøi Tha hoùa töï taïi, tuøy yù caàn duøng maø moïi söï lieàn ñöôïc. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, theo taâm nguyeän tuøy yù lieàn ñöôïc. Boà-taùt aáy ñem quaû baùo boá thí aáy cuùng döôøng chö Phaät vaø laøm ñaày ñuû cho chuùng sinh trôøi, ngöôøi vaø A- tu-la. Boà-taùt aáy do Thí Ba-la-maät nhieáp thuû chuùng sinh, duøng söùc phöông tieän laáy phaùp ba thöøa ñoä thoaùt chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi phaùp voâ töôùng, voâ ñaéc, voâ taùc ñaày ñuû Thí Ba-la-maät. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt laøm sao ñoái vôùi phaùp voâ töôùng, voâ ñaéc, voâ taùc ñaày ñuû Giôùi Ba-la-maät? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khi haønh Giôùi Ba-la-maät, trì caùc giôùi, ñoù laø thaùnh giôùi voâ laäu trong taùm phaàn thaùnh ñaïo, giôùi töï nhieân, giôùi do quaû baùo ñöôïc, giôùi do laõnh thoï ñöôïc, giôùi do taâm sinh...

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 4 Caùc giôùi nhö vaäy khoâng khuyeát, khoâng phaù, khoâng nhieãm tröôïc, khoâng tröôùc, giôùi töï taïi, giôùi ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi. Duøng giôùi aáy khoâng coù gì ñeå thuû, hoaëc saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, hoaëc ba möôi hai töôùng, hoaëc taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, hoaëc

doøng lôùn Saùt lôïi, hoaëc doøng lôùn Baø-la- moân, ñaïi gia cö só, trôøi Töù thieân vöông, trôøi Ba möôi ba, trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha hoùa töï taïi, trôøi Phaïm chuùng, trôøi Quang AÂm, trôøi Bieán tònh, trôøi Quaûng quaû, trôøi Voâ töôûng, trôøi Voâ phieàn, trôøi Voâ nhieät, trôøi Dieäu kieán, trôøi Hyû kieán, trôøi A-ca-nò-saéc, trôøi Khoâng xöù, trôøi Thöùc xöù, trôøi Voâ sôû höõu xöù, trôøi Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, hoaëc quaû Tu-ñaø-hoaøn, hoaëc quaû Tö-ñaø-haøm, hoaëc quaû A-na-haøm, hoaëc quaû A-la-haùn hoaëc ñaïo Bích-chi Phaät, hoaëc Chuyeån luaân Thaùnh vöông, hoaëc Thieân vöông maø coát vì chung vôùi chuùng sinh hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do voâ töôùng, voâ ñaéc khoâng coù hai hoài höôùng, chæ vì theo phaùp theá tuïc maø noùi, chöù chaúng phaûi laø ñeä nhaát ng- hóa. Boà-taùt aáy ñaày ñuû Giôùi Ba-la-maät do söùc phöông tieän phaùt khôûi boán thieàn, khoâng meâ ñaém boán thieàn neân ñöôïc naêm thaàn thoâng. Nhaân boán thieàn ñöôïc thieân nhaõn, Boà-taùt coù trong hai thöù thieân nhaõn laø tu ñaéc vaø baùo ñaéc. Ñöôïc thieân nhaõn roài thaáy chö Phaät hieän taïi ôû phöông Ñoâng cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø ñuùng nhö vieäc ñöôïc thaáy khoâng maát. Thaáy chö Phaät hieän taïi ôû phöông Nam, Taây, Baéc, boán goùc treân döôùi cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaãn nhö ñieàu ñaõ thaáy khoâng maát. Boà-taùt aáy duøng thieân nhó thanh tònh hôn tai ngöôøi, nghe chö Phaät möôøi phöông thuyeát phaùp nhö ñieàu ñaõ ñöôïc nghe khoâng maát, coù theå töï mình lôïi ích, cuõng lôïi ích ngöôøi khaùc. Boà-taùt aáy do trí bieát taâm ngöôøi khaùc maø bieát taâm möôøi phöông chö Phaät vaø bieát taâm heát thaûy chuùng sinh, cuõng coù theå laøm lôïi ích heát thaûy chuùng sinh. Boà-taùt aáy duøng trí tuùc maïng bieát caùc nghieäp duyeân ñôøi tröôùc, caùc nghieäp duyeân aáy khoâng maát neân chuùng sinh aáy sinh choã naøo, nôi naøo ñeàu bieát roõ. Boà- taùt aáy duøng trí laäu taän laøm cho chuùng sinh ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, baát cöù ôû nôi naøo ñeàu coù theå khieán chuùng sinh vaøo trong thieän phaùp. Nhö vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi caùc phaùp voâ töôùng, voâ ñaéc, voâ taùc ñaày ñuû Giôùi Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao caùc phaùp voâ töôùng, voâ taùc, voâ ñaéc maø Boà-taùt coù theå ñaày ñuû Nhaãn Ba-la-maät? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm trôû laïi ñaây cho ñeán khi ngoài nôi ñaïo traøng, ôû khoaûng trung gian aáy neáu coù chuùng sinh ñi ñeán duøng ngoùi ñaù, dao gaäy gia haïi Boà-taùt, thì khi aáy Boà-taùt khoâng khôûi taâm giaän cho ñeán khoâng sinh moät nieäm. Baáy giôø Boà-taùt tu hai thöù nhaãn: Moät laø neáu chuùng sinh aùc khaåu maéng nhieác hoaëc duøng dao gaäy ngoùi ñaù gia haïi, thì khoâng khôûi taâm giaän; hai laø heát thaûy phaùp khoâng sinh, Boà-taùt nhaãn ñöôïc phaùp aáy, neáu coù ngöôøi ñeán duøng lôøi aùc maéng nhieác, hoaëc duøng ngoùi ñaù, dao gaäy gia haïi, thì Boà-taùt suy nghó nhö vaày: Maéng ta laø

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 5

ai? Cheâ traùch ta laø ai? Ñaùnh ñaäp ta laø ai? Ai laø ngöôøi chòu? Khi aáy Boà-taùt neân suy nghó thöïc tính cuûa caùc phaùp laø roát raùo khoâng, khoâng coù phaùp, khoâng coù chuùng sinh. Phaùp coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì chuùng sinh!

Khi quaùn caùc phaùp töôùng nhö vaäy, khoâng thaáy ngöôøi maéng, khoâng thaáy ngöôøi caét xeû. Khi Boà-taùt quaùn caùc phaùp töôùng nhö vaäy lieàn ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn. Theá naøo goïi laø Voâ sinh phaùp nhaãn? Bieát caùc phaùp töôùng thöôøng khoâng sinh, caùc phieàn naõo töø xöa laïi ñaây cuõng thöôøng khoâng sinh. Boà-taùt truù nôi hai nhaãn aáy coù theå ñaày ñuû boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, boán nieäm xöù, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, ba moân giaûi thoaùt, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi. Boà-taùt truù trong thaùnh phaùp xuaát theá gian voâ laäu aáy khoâng chung vôùi Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñaày ñuû thaàn thoâng cuûa baäc Thaùnh. Coù thaàn thoâng cuûa baäc Thaùnh roài duøng thieân nhaõn thaáy chö Phaät ôû phöông Ñoâng, ngöôøi aáy ñöôïc nieäm Phaät tam-muoäi cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc troïn khoâng döùt maát; thaáy chö Phaät ôû phöông Nam, Taây, Baéc, boán goùc treân döôùi cuõng nhö vaäy. Boà-taùt duøng thieân nhó nghe chö Phaät möôøi phöông thuyeát phaùp ñuùng nhö ñieàu ñöôïc nghe, vì chuùng sinh maø noùi laïi. Boà-taùt aáy cuõng bieát taâm chö Phaät möôøi phöông vaø bieát taâm nieäm cuûa heát thaûy chuùng sinh, bieát roài theo taâm hoï maø thuyeát phaùp. Boà-taùt aáy duøng trí tuùc maïng bieát thieän caên ñôøi tröôùc cuûa chuùng sinh, vì chuùng sinh maø thuyeát phaùp, khieán hoï ñöôïc hoan hyû. Boà-taùt aáy do laäu taän thoâng giaùo hoùa chuùng sinh khieán ñöôïc ba thöøa. Boà- taùt aáy haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do söùc phöông tieän thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, ñaày ñuû trí Nhaát thieát chuûng, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, Chuyeån phaùp luaân. Nhö vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi phaùp voâ töôùng, voâ ñaéc, voâ taùc ñaày ñuû Nhaãn Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt ñoái vôùi caùc phaùp voâ töôùng, voâ taùc, voâ ñaéc maø coù theå ñaày ñuû Taán Ba-la-maät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ thaønh töïu thaân tinh taán, taâm tinh taán, vaøo sô thieàn cho ñeán thieàn thöù tö ñöôïc caùc söùc thaàn thoâng, coù theå phaân moät thaân laøm nhieàu thaân, cho ñeán coù theå laáy tay sôø maët traêng, maët trôøi. Thaønh töïu thaân tinh taán aáy neân bay ñeán phöông Ñoâng quaù voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc theá giôùi Phaät, cuùng döôøng chö Phaät ñoà uoáng aên, y phuïc, thuoác men, ñoà naèm, höông hoa, anh laïc vaø caùc thöù caàn duøng cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø quaû baùo phöôùc ñöùc troïn khoâng tieâu heát. Boà-taùt aáy khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, heát thaûy theá gian trôøi ngöôøi sieâng naêng thieát baøy cuùng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 6

döôøng y phuïc, uoáng aên cho ñeán khi löu laïi xaù lôïi, sau khi vaøo Nieát-baøn vaø ñöôïc ñeä töû cuùng döôøng. Cuõng do söùc thaàn thoâng aáy neân ñi ñeán choã Phaät nghe, laõnh thoï giaùo phaùp cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc troïn khoâng traùi maát. Boà-taùt khi aáy tu trí Nhaát thieát chuûng, nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà- taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaønh töïu thaân tinh taán, coù theå laøm ñaày ñuû Taán Ba-la-maät. Naøy Tu-boà-ñeà! Laøm sao thaønh töïu taâm tinh taán maø coù theå ñaày

ñuû Nhaãn Ba-la-maät? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt taâm tinh taán, do taâm aáy tinh taán tu thaùnh phaùp voâ laäu, vaøo chaùnh tinh taán trong taùm phaàn thaùnh ñaïo, khoâng ñeå thaân, khaåu nghieäp baát thieän ñöôïc xen vaøo; cuõng khoâng chaáp thuû caùc phaùp töôùng hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng, hoaëc khoå hoaëc vui, hoaëc ngaõ hoaëc voâ ngaõ, hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi, hoaëc coõi Duïc, hoaëc coõi Saéc, hoaëc coõi Voâ saéc, hoaëc höõu laäu, hoaëc voâ laäu, hoaëc Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn, hoaëc töø bi hyû xaû, hoaëc Voâ bieân hö khoâng xöù, cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, hoaëc boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, hoaëc khoâng, voâ töôùng, voâ taùc, hoaëc möôøi löïc cuûa Phaät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñeàu khoâng chaáp thuû töôùng; hoaëc thöôøng, hoaëc voâ thöôøng, hoaëc khoå hoaëc vui, hoaëc ngaõ hoaëc voâ ngaõ, hoaëc quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö- ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, ñaïo Boà-taùt, quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; hoaëc Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn; hoaëc Bích-chi Phaät, Boà-taùt, Phaät ñeàu khoâng chaáp thuû töôùng. Chuùng sinh aáy döùt ba kieát söû phaàn döôùi neân ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn; chuùng sinh aáy ba ñoäc moûng neân ñöôïc Tö-ñaø-haøm; chuùng sinh aáy döùt troïn naêm phaàn kieát söû phaàn döôùi neân ñöôïc A-na-haøm; chuùng sinh aáy döùt troïn naêm kieát söû phaàn treân neân ñöôïc A-la-haùn; chuùng sinh aáy do ñaïo Bích-chi Phaät neân laøm Bích-chi Phaät; chuùng sinh aáy haønh Ñaïo chuûng trí neân goïi laø Boà-taùt, cuõng khoâng chaáp thuû caùc töôùng aáy. Vì sao? Vì khoâng theå do tính chaáp thuû töôùng, vì tính aáy khoâng coù. Boà-taùt do taâm tinh taán aáy neân laøm lôïi ích roäng lôùn cho chuùng sinh, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng chuùng sinh. Nhö vaäy laø Boà-taùt ñaày ñuû Taán Ba-la-maät. Ñaày ñuû caùc Phaät phaùp, nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, vì khoâng theå coù ñöôïc. Boà-taùt aáy thaân tinh taán, taâm tinh taán thaønh töïu neân nhieáp thuû heát thaûy thieän phaùp; phaùp aáy cuõng khoâng chaáp tröôùc neân töø moät coõi Phaät ñi ñeán moät coõi Phaät, vì lôïi ích chuùng sinh, laøm caùc thaàn thoâng tuøy yù khoâng ngaïi; hoaëc möa hoa, möa danh höông; hoaëc laøm kyõ nhaïc, hoaëc laøm chaán ñoäng ñaïi ñòa, hoaëc phoùng haøo quang, hoaëc chæ baøy quoác ñoä baûy baùu

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 7

trang nghieâm; hoaëc hieän caùc thaân, hoaëc phoùng aùnh saùng ñaïi trí khieán bieát thaùnh ñaïo, khieán xa lìa saùt sinh cho ñeán taø kieán; hoaëc laáy vieäc boá thí lôïi ích chuùng sinh, hoaëc vì trì giôùi, hoaëc caét xeû thaân theå, hoaëc ñem vôï con, hoaëc ñem thaân mình caáp thí, tuøy theo phöông tieän coù ñöôïc ñeå laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoái vôùi caùc phaùp voâ töôùng, voâ taùc, voâ ñaéc, duøng thaân taâm tinh taán coù theå ñaày ñuû Taán Ba-la-maät. Phaät daïy: Boà-taùt töø thieàn ñònh cuûa chö Phaät, taát caû thieàn ñònh tam- muoäi khaùc ñeàu coù theå ñaày ñuû. Boà-taùt aáy lìa caùc duïc, caùc phaùp aùc baát thieän; lìa duïc sinh hyû laïc, coù giaùc coù quaùn vaøo Sô thieàn cho ñeán vaøo ñeä Töù thieàn, laáy taâm töø bi hyû xaû traûi khaép moät phöông cho ñeán möôøi

phöông, heát thaûy theá gian. Boà-taùt aáy vöôït qua heát thaûy Saéc giôùi, dieät töôùng höõu ñoái, khoâng nghó ñeán töôùng khaùc bieät neân vaøo Voâ bieân Khoâng xöù ñònh cho ñeán vaøo Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù. Boà-taùt aáy truù trong Thieàn Ba-la-maät nghòch vaø thuaän, vaøo taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc hoaëc vaøo tam-muoäi Nhö ñieån chôùp, hoaëc coù khi vaøo tam-muoäi Thaùnh chaùnh, hoaëc coù khi vaøo tam-muoäi Nhö kim ca. Boà- taùt aáy truù trong thieàn ñònh tu ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, duøng Ñaïo chuûng trí vaøo heát thaûy thieàn ñònh vöôït qua Caøn tueä ñòa, Taùnh ñòa, Baùt nhaân ñòa, Kieán ñòa, Baït ñòa, Ly duïc ñòa, Dó bieän ñòa, Bích-chi Phaät ñòa maø vaøo Boà-taùt vò. Vaøo Boà-taùt vò roài ñaày ñuû Phaät ñòa. ÔÛ trong caùc ñòa aáy tu cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, khoâng ôû giöõa ñöôøng thuû chöùng ñaïo quaû, Boà-taùt aáy truù trong Thieàn Ba-la-maät, töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät cuùng döôøng chö Phaät, ôû choã chö Phaät gieo troàng caên laønh, nghieâm tònh coõi Phaät, töø moät coõi Phaät ñeán moät coõi Phaät laøm lôïi ích chuùng sinh: Laáy vieäc boá thí nhieáp thuû chuùng sinh, laáy vieäc trì giôùi hoaëc laáy tam-muoäi, hoaëc laáy trí tueä, hoaëc laáy giaûi thoaùt, hoaëc laáy giaûi thoaùt tri kieán nhieáp thuû chuùng sinh, daïy chuùng sinh khieán ñöôïc quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät; nhöõng thieän phaùp coù theå laøm cho chuùng sinh ñaéc ñaïo ñeàu giaùo hoùa khieán ñaéc. Boà-taùt aáy truù trong Thieàn Ba-la-maät coù theå phaùt sinh heát thaûy moân Ñaø-la-ni, ñöôïc boán trí khoâng ngaïi, thaàn thoâng do quaû baùo ñaït ñöôïc. Boà-taùt aáy troïn khoâng vaøo thai meï, khoâng chòu naêm duïc, khoâng sinh, chaúng sinh, tuy sinh maø khoâng bò söï sinh laøm oâ nhieãm. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy thaáy taát caû phaùp taïo taùc ñeàu nhö huyeãn maø lôïi ích chuùng sinh, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng chuùng sinh vaø heát thaûy phaùp; maø daïy chuùng sinh khieán ñöôïc choã khoâng coù sôû ñaéc. Ñaây laø theo nghóa theá tuïc maø noùi chöù chaúng phaûi theo nghóa ñeä nhaát. Boà-taùt truù trong Thieàn Ba-la-maät, taát caû haønh thieàn, ñònh, giaûi thoaùt, tam-muoäi cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh

ñaúng Chaùnh giaùc troïn khoâng lìa Thieàn Ba-la-maät. Boà-taùt aáy khi haønh Ñaïo chuûng trí nhö vaäy ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí; döùt roài töï lôïi ích cho mình, cuõng lôïi ích ngöôøi khaùc; ích mình ích ngöôøi roài, vì heát thaûy theá gian ngöôøi, trôøi, A-tu-la laøm ruoäng phöôùc. Nhö vaäy, Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñaày ñuû Thieàn Ba-la-maät voâ töôùng. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät truù trong phaùp voâ töôùng, voâ phaùp, voâ ñaéc maø coù theå tu ñaày ñuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng thaáy töôùng thaät coù nhaát ñònh. Boà-taùt aáy thaáy saéc khoâng nhaát ñònh, chaúng phaûi thaät töôùng, cho ñeán thaáy thöùc khoâng nhaát ñònh, chaúng phaûi thaät töôùng; chaúng thaáy saéc sinh cho ñeán chaúng thaáy thöùc sinh; neáu khoâng thaáy saéc sinh cho ñeán khoâng thaáy thöùc sinh thì heát thaûy phaùp hoaëc höõu laäu hoaëc voâ laäu khoâng thaáy choã ñeán, khoâng thaáy choã ñi, khoâng

thaáy choã tích chöùa. Khi quaùn nhö vaäy khoâng thuû ñaéc tính saéc cho ñeán tính thöùc, cuõng khoâng thuû ñaéc tính höõu laäu, voâ laäu phaùp. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ, tin hieåu heát thaûy phaùp khoâng coù töôùng sôû höõu. Tin hieåu nhö vaäy roài haønh noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, ñoái vôùi phaùp khoâng ñaém tröôùc gì, hoaëc saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy haønh Baùt-nhaõ khoâng coù sôû höõu, coù theå ñaày ñuû Boà- taùt ñaïo, töùc laø saùu Ba-la-maät cho ñeán ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình. Boà-taùt aáy truù trong Phaät ñaïo saâu xa töùc laø saùu Ba-la-maät, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, thaàn thoâng do quaû baùo ñaït ñöôïc, ñem caùc phaùp aáy lôïi ích cho chuùng sinh; caàn laáy boá thí nhieáp thuû daïy khieán boá thí, caàn laáy trì giôùi nhieáp thuû daïy khieán trì giôùi; caàn laáy thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán nhieáp thuû daïy tu thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán; caàn laáy caùc ñaïo khaùc daïy thì daïy khieán ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät; caàn laáy Phaät ñaïo giaùo hoùa thì daïy khieán ñöôïc Boà-taùt ñaïo ñaày ñuû Phaät ñaïo. Nhö vaäy, tuøy theo ñaïo phaùp vaø caáp baäc thích hôïp maø giaùo hoùa khieán ñeàu coù choã ñöôïc. Boà-taùt aáy khi hieän söùc thaàn thoâng, vöôït qua voâ löôïng haèng haø sa quoác ñoä ñoä thoaùt chuùng sinh, theo choã nhu caàu cuûa hoï ñeàu giaùo hoùa, cung caáp khieán ñöôïc ñaày ñuû, töø moät coõi nöôùc ñeán moät coõi nöôùc, thaáy coõi nöôùc tònh dieäu, theo ñoù töï trang nghieâm coõi Phaät cuûa mình; thí nhö ôû coõi trôøi Tha hoùa töï taïi, vaät caàn duøng nuoâi soáng ñeàu tuøy yù ñi ñeán; cuõng nhö caùc coõi Phaät thanh tònh lìa söï tham muoán, ngöôøi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 9

aáy do quaû baùo ñöôïc Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do quaû baùo ñöôïc naêm thaàn thoâng haønh Ñaïo chuûng trí cuûa Boà-taùt, thaønh töïu heát thaûy coâng ñöùc, seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy baáy giôø khoâng laõnh thoï saéc phaùp cho ñeán thöùc, khoâng laõnh thoï heát thaûy phaùp hoaëc thieän hoaëc baát thieän, hoaëc theá gian hoaëc xuaát theá gian, hoaëc höõu laäu hoaëc voâ laäu, hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi; heát thaûy phaùp nhö vaäy ñeàu khoâng laõnh thoï. Boà-taùt aáy khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì nhöõng vaät nuoâi soáng coù ñöôïc trong quoác ñoä ñeàu khoâng coù chuû. Vì sao? Vì Boà-taùt tu haïnh khoâng laõnh thoï heát thaûy phaùp, vì khoâng theå coù ñöôïc. Nhö vaäy, Boà-taùt ôû trong phaùp voâ töôùng coù theå ñaày ñuû Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Hoûi: Ngöôøi hoûi ngöôøi ñaùp ñeàu noùi khoâng coù sôû höõu, vaäy laøm sao phaân bieät ñoù laø hoûi, ñoù laø ñaùp? Ñaùp: Phaùp noùi ra tuy moät maø taâm coù sai khaùc. Ngöôøi hoûi ñem taâm chaáp tröôùc maø hoûi, ngöôøi ñaùp laáy taâm khoâng chaáp tröôùc maø ñaùp. YÙ Tu- boà-ñeà muoán noùi: Trong choã khoâng coù sôû höõu khoâng theå phaùt taâm. Tu-boà- ñeà vì ngöôøi nghe coù taâm chaáp tröôùc neân môùi hoûi. Trong caùc phaùp Khoâng khoâng thaáy Boà-taùt phaùt taâm, khoâng thaáy chuùng sinh coù theå lôïi ích, khoâng thaáy Voâ thöôïng Chaùnh

ñaúng Chaùnh giaùc. Theá neân, ñoái vôùi phaùp khoâng coù sôû höõu maø sinh ra vaán naïn: Neáu heát thaûy phaùp khoâng coù tính sôû höõu vaäy thì thaáy lôïi gì neân phaùt taâm? Tu-boà-ñeà ñoái vôùi Boà-taùt, chuùng sinh, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng nghi, maø chæ hoûi phaùp khoâng coù sôû höõu. Phaät ñaùp raèng: Chính vì phaùp Khoâng khoâng coù sôû höõu neân môùi phaùt taâm. Neáu Khoâng, khoâng coù sôû höõu, thì Boà-taùt, chuùng sinh, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng ñeàu Khoâng, khoâng coù sôû höõu, thì laøm sao coøn khôûi leân vaán naïn? Neáu chuùng sinh, Boà-taùt vaø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc lìa Khoâng, khoâng coù sôû höõu môùi coù theå naïn nhö vaäy. Nhö tröôùc noùi: Roát raùo khoâng, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng coù chöôùng ngaïi gì, thì ñaâu coù chöôùng ngaïi vieäc phaùt taâm? Phaät laïi do Khoâng, khoâng coù sôû höõu maø phaù caâu hoûi cuûa Tu-boà-ñeà, cuõng laïi töï noùi nhaân duyeân: Ngöôøi coù taâm chaáp tröôùc thì khoù ñöôïc giaûi thoaùt. Ngöôøi aáy töø voâ thæ sinh töû laïi ñaây do phieàn naõo neân nhieãm ñaém caùc phaùp, nghe coù cuõng nhieãm ñaém, nghe khoâng cuõng nhieãm ñaém; ñöôïc hay maát cuõng nhieãm ñaém; chuùng sinh nhö vaäy khoù ñöôïc ra khoûi. Theá neân Boà-taùt phaùt taâm voâ thöôïng ñaïo, töï laáy töôùng trang nghieâm thaân, ñöôïc taâm thanh tònh, ñöôïc ñaïi oai ñöùc, bieát coäi goác taâm ba ñôøi cuûa chuùng sinh, duøng söùc thaàn thoâng vaø nhaân duyeân, thí duï vì hoï noùi phaùp khoâng coù sôû höõu, noùi khoâng giaûi thoaùt moân ñeå daãn daét taâm hoï. Chuùng sinh thaáy vieäc hieám coù nhö vaäy töùc thì taâm kia nhu

nhuyeán, tin Phaät, thoï phaùp. Theá neân kinh noùi: Ngöôøi nhieãm tröôùc vaøo coù thì khoù ñöôïc giaûi thoaùt, ngöôøi coù sôû ñaéc thì khoâng coù ñaïo, khoâng coù quaû, khoâng coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu ngöôøi coù sôû ñaéc thì khoâng coù ñaïo, khoâng coù quaû, khoâng coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vaäy ngöôøi khoâng coù sôû ñaéc thì coù ñaïo, coù quaû chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng coù sôû höõu töùc laø ñaïo, töùc laø quaû, töùc laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Neáu ngöôøi khoâng phaân bieät laø coù sôû ñaéc, laø khoâng coù sôû ñaéc maø vaøo trong thaät töôùng roát raùo khoâng thìø cuõng khoâng coù sôû ñaéc, töùc laø ñaïo, töùc laø quaû, töùc laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì khoâng phaù hoaïi thaät töôùng caùc phaùp. Phaùp tính töùc laø thaät töôùng caùc phaùp. Tu-boà-ñeà hoûi: Phaùp tính, chaùnh haïnh, taø haïnh thöôøng khoâng theå phaù hoaïi, côù gì Phaät noùi phaùp tính Khoâng phaù hoaïi laø ñaïo, laø quaû? Phaät ñaùp: Phaùp tính tuy khoâng phaù hoaïi, song vì chuùng sinh taø haïnh neân goïi laø phaù hoaïi; nhö hö khoâng bò maây muø, buïi baëm tuy khoâng theå laøm baån nhô cuõng goïi laø hö khoâng baát tònh; nhö ngöôøi thaät muoán laøm nhô baån hö khoâng, theá laø ngöôøi aáy muoán laøm nhô baån phaùp tính, khoâng theå coù vieäc aáy. Phaät noùi ví duï: Nhö muoán phaù hoaïi phaùp tính, ngöôøi aáy muoán ñoái vôùi phaùp khoâng coù sôû höõu maø ñöôïc ñaïo, ñöôïc quaû, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Neáu khoâng coù sôû höõu töùc laø ñaïo, laøm sao coù caùc phaùp cuûa Boà-taùt trong möôøi ñòa nhö

kinh noùi roäng? Hoûi: Vieäc aáy Phaät ñaõ ñaùp tröôùc roài, nghóa laø neáu phaùp khoâng thì Boà- taùt aáy lôïi gì neân phaùt taâm? Coøn nay noùi: Neáu phaùp khoâng thì laøm sao coù töø Sô ñòa ñeán ñeä Thaäp ñòa? Phaät ñeàu laáy Khoâng ñeå ñaùp, nay Tu-boà-ñeà côù gì coøn hoûi? Ñaùp: Tu-boà-ñeà vì chuùng sinh coøn taâm chaáp tröôùc neân hoûi. Trong chuùng aáy coù haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm nghe caùc phaùp thaät töôùng Khoâng lieàn sinh taâm chaáp tröôùc Khoâng. Phaät phaù taâm chaáp tröôùc aáy, hoï laïi ñaém tröôùc vaøo phaùp bò phaù; vì haïng ngöôøi aáy neân Tu-boà-ñeà laïi hoûi. Phaät ñaùp raèng: Do khoâng coù sôû ñaéc neân coù Sô ñòa cho ñeán coù xaù lôïi, ñaïi chuùng cuùng döôøng sau khi vaøo Nieát-baøn. Trong phaùp coù chaáp tröôùc thì khoâng theå noùi coù sô ñòa vaø caùc coâng ñöùc, laïi cuõng do khoâng coù sôû ñaéc neân töø boá thí cho ñeán caùc thaàn thoâng khoâng coù sai khaùc; khoâng coù sai khaùc cho neân khoâng neân vaán naïn. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Laøm sao khoâng coù sôû ñaéc maø boá thí cho ñeán caùc thaàn thoâng khoâng coù sai khaùc?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 87 11

Phaät ñaùp: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm trôû laïi ñaây töông tôï nhö töôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc tòch dieät, töôùng boá thí roát raùo khoâng, nghóa laø khoâng thuû ñaéc töôùng ngöôøi thí, ngöôøi nhaän thí vaø taøi vaät maø haønh boá thí. Boá thí nhö vaäy khoâng coù phaân bieät, cho ñeán khoâng thuû ñaéc Boà-ñeà maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng nhö vaäy; aáy goïi laø Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù sôû ñaéc. Haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät khoâng coù sôû ñaéc aáy thì ma hoaëc ma trôøi khoâng theå phaù hoaïi. Trong moät nieäm haønh saùu Ba-la-maät laø: Hoûi: Côù gì Tu-boà-ñeà hoûi coâng ñöùc trong moät nieäm haønh saùu Ba-la- maät? Ñaùp: Tu-boà-ñeà theo Phaät nghe noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù töôùng sôû höõu, nôi caùc phaùp khoâng coù töôùng chöôùng ngaïi, neáu nhö vaäy thì khoâng coù vieäc gì khoâng theå, khoâng coù vieäc gì khoâng laøm, thì laøm sao Boà- taùt trong moät nieäm coù theå thu nhieáp saùu Ba-la-maät cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình? Khi môùi phaùt taâm, vì taâm nhieãm tröôùc, coù vaø khoâng naëng, neân daàn daàn thöù lôùp haønh, nay taâm chaáp tröôùc vaøo coù vaø khoâng ñeàu xaû boû coù, khoâng, cho neân khoâng coù gì khoâng laøm ñöôïc; theá neân hoûi. Phaät ñaùp: Boà-taùt khoâng lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, haønh caùc coâng ñöùc boá thí khoâng coù chöôùng ngaïi neân coù theå trong moät nieäm tu haønh ñaày ñuû; neáu xa lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät thì phaûi daàn daàn thöù lôùp haønh. Tu-boà-ñeà hoûi: Theá naøo goïi laø khoâng xa lìa? Phaät ñaùp: Boà-taùt khoâng do hai töôùng tu haønh boá thí. Laïi hoûi: Laøm sao khoâng do hai töôùng? Phaät ñaùp: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, muoán ñaày ñuû Thí Ba- la-maät, trong moät nieäm boá thí thu nhieáp heát thaûy thieän phaùp, nhö tröôùc ñaõ noùi. Theá naøo laø moät nieäm? Ñoù laø Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn, döùt heát thaûy phieàn naõo, töø moïi öùc töôûng phaân bieät, an truù taâm voâ laäu maø boá thí heát thaûy. Taâm voâ laäu laø töôùng Voâ töôùng, Boà-taùt an truù taâm aáy neân khoâng thaáy ai thí, ai nhaän vaø vaät gì. Taâm lìa heát thaûy töôùng maø boá thí, khoâng thaáy coù moät phaùp, cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh

giaùc coøn khoâng thaáy, huoáng gì phaùp khaùc; aáy goïi laø khoâng hai töôùng. Cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà laïi laáy vieäc khaùc ñeå hoûi veà nghóa naøy raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc phaùp voâ töôùng, voâ taùc, voâ khôûi, thì laøm sao coù theå ñaày ñuû Thí Ba-la-maät cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình? Phaät ñaùp: Boà-taùt ñoái vôùi phaùp Voâ töôùng, Voâ taùc vì khoâng thuû töôùng, taâm khoâng chöôùng ngaïi maø boá thí; caàn aên thì cho aên nhö trong kinh ñaõ

noùi roõ. Voâ laäu, voâ töôùng, saùu Ba-la-maät coù hai: Moät laø sôû haønh cuûa Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn; hai laø sôû haønh cuûa Boà-taùt chöa ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn. Sôû haønh cuûa Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn nhö trong ñaây noùi. Vì sao? Vì truù trong taâm voâ töôùng, voâ laäu maø haønh boá thí. Hoûi: Sinh thaân Boà-taùt vì tham tieác chöa tröø, bò caét xeû thì raát ñau khoå, vieäc aáy laø khoù; coøn Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn gioáng nhö ngöôøi bieán hoùa laøm ra, duø bò caét xeû cuõng khoâng ñau khoå, vaäy ñaâu coù aân nghóa gì! Ñaùp: Boà-taùt ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn haønh saùu Ba-la-maät laø khoù, vì côù sao? Vì ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn thì taâm tòch tònh, leõ ñaùng thoï caùi vui Nieát-baøn, song boû caùi vui Nieát- baøn tòch dieät aáy trôû laïi vaøo trong chuùng sinh chòu caùc thaân hình; hoaëc laøm ngöôøi heøn, hoaëc laøm suùc sinh, vieäc aáy môùi laø khoù. Sinh thaân Boà-taùt vì tham aùi chöa tröø, ñaém tröôùc thaân Phaät neân duøng thaân boá thí, aáy laø coù hi voïng, chaúng phaûi thanh tònh boá thí, cho neân khoâng baèng. Laïi nöõa, thöïc haønh saùu Ba-la-maät voâ laäu voâ töôùng, thì coù theå ñaày ñuû, coøn höõu laäu, höõu töôùng, thì khoâng theå ñaày ñuû; theá neân, ngöôøi aáy coù theå ñaày ñuû thì coù aân ñöùc lôùn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.